

**Методичні рекомендації
до проведення уроків письма
до підручника «Українська мова. Буквар. 1 клас»
(О. Л. Іщенко, С. П. Логачевська)
на 4 тижні, вересень**

Додаткові навчальні посібники для 1 класу, які можуть бути використані:

«Зошит з навчання грамоти до підручника: у двох частинах. Частина перша» (Л. В. Шевчук, О. Л. Іщенко)

«Зошит для письма і розвитку мовлення до підручника: у двох частинах. Частина перша» (Л. В. Шевчук)

Рекомендації розробили:

Зінченко Наталія Володимирівна, вчитель вищої категорії, старший вчитель, Макарівський НВК «ЗОШ I–III ступенів — природничо-математичний ліцей»

Лозовенко Тетяна Степанівна, вчитель II категорії, Лишнянське НВО «ЗОШ I–III ступенів — дитячий садок»

1

Добукварний період

Тема тижня: Я іду до школи

Урок 1

Тема. На уроці письма. Робочий рядок, його складові.

Мета: вчити учнів виділяти основний рядок у зошиті, виконувати вправи в ньому; виробляти в дітей навички правильного сидіння за партою, вміння користуватися письмовим приладдям. Збагачувати словниковий запас учнів.

Розвивати вміння аналізувати, порівнювати. Виховувати старанність, охайність на письмі.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

1. Створення мотиваційної ситуації.

Звучить пісня Н. Май «Я іду до школи».

— Діти, щоб дізнатися, що потрібно взяти з собою, ідучи до школи, пропоную вам відгадати загадки.

2. Відгадування загадок.

Всяк школяр його шанує,

Бо він пише і малює.

Хто ж цей славний молодець?

Це, звичайно, ... (Олівець)

Я писати тільки вчуся.

Зосереджуся, зберуся:

Крапка... рисочка... карлючка...

Наче пишем, — я і ... (Ручка)

Книжечки маленькі,

Аркуші біленькі.

В них вчимося ми писати,

Додавати, віднімати. (Зошит)

Усіх розуму навчить,

Хоч сама завжди мовчить. (Книжка)

(Відповіді дітей супроводжуються демонстрацією картинок на екрані мультимедійної дошки.)

III. Повідомлення теми і завдань уроку.

— Сьогодні, діти, ваш перший урок письма. А давайте подумаємо, навіщо

людині вміти писати? (Відповіді дітей.)

— Отже, на уроках письма ми з вами теж будемо вчитися писати у спеціальному зошиті. Розгляньте його, знайдіть першу сторінку. Хто вміє читати, прочитайте, як вона називається. Візьміть олівці і виконайте завдання. Для цього потрібно правильно розташувати зошит на парті. У нас є підказка, як це зробити, на с. 2.

2. Розфарбовування зображень.

Обведіть по лініях та розфарбуйте малюнки за власним вибором (с. 1

— завдання до уроку 1). *(Вчитель спостерігає, як діти виконують завдання: швидкість, охайність, якою рукою і т. д.)*

3. Фізкультхвилинка

IV. Засвоєння і формування нових знань та способу дії.

1. Ознайомлення з поняттям «робочий рядок».

На дошці два малюнки: на першому — букви різного розміру, написані по всій площині зошита; на другому — всі букви однакового розміру, написані в робочому рядку.

— На якому малюнку легше прочитати запис? (На другому)

— Чому, як ви вважаєте? (Букви всі одного розміру і написані в одному рядку.)

— Розглянемо верхню та нижню робочі лінії, робочий рядок.

(Демонстрація на дошці або аркуші, збільшеному в кілька разів.)

2. Знаходження та розфарбовування кольоровими олівцями у зошиті робочого рядка (с. 2).

3. Фізкультхвилинка

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

1. Виконання вправ для розвитку окоміру та вільної орієнтації учнів у зошиті,

с. 2 (розставити крапки на верхній рядковій лінії, на нижній та в рядку).

2. *Гра «Першокласник».*

Мета: закріпити знання дітей про те, що потрібно для навчання в школі,

виховувати охайність, бажання вчитись, привчати до порядку.

Інструкція: На столі вчителя лежать рюкзак і кілька різних предметів: ручка, пенал, зошити, книжки, ложка, тарілка, ножиці, щітка, карти.

Після нагадування про те, що дитина незабаром буде самостійно

складати свої речі, їй пропонують подивитись на розкладені предмети і якомога швидше і охайніше зібрати свій рюкзак. Гра закінчується, коли дитина складе всі речі і закриє рюкзак.

3. Робота в зошиті (с. 2).

— Відшукай і наведи зображення шкільних предметів, які потрібні на уроці письма.

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— З якими лініями ви ознайомилися сьогодні на уроці?

— Як називається рядок у якому ми пишемо?

— Подивіться ще раз на вашу роботу в зошитах. Намалюйте квіточку (смайлика, тощо...) навпроти того рядка, який, на вашу думку, є найкращим.

Урок 2

Тема. Міжрядкові лінії.

Мета: ознайомити учнів із поняттям «міжрядкові лінії», вчити знаходити їх

на сітці зошита; формувати уміння писати в робочому рядку, уважно слухати

пояснення вчителя і виконувати його поради; удосконалювати вміння розповідати за малюнком, фантазувати; закріплювати вміння правильно

сидіти за партою, тримати олівець (ручку) під час письма; зміцнювати м'язи кисті руки; виховувати старанність, охайність під час письма.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

Гра «Розумний рюкзачок» (протягом усього уроку)

Мета: закріпити знання учнів про шкільні приладдя; формувати пізнавальний інтерес. Розвивати стійку увагу, логічне мислення, вербальну

пам'ять, уяву. Виховувати позитивно-емоційне ставлення до школи

— Діти, у нашому класі є «Розумний рюкзачок». Він не звичайний, а чарівний. Для того, щоб його зібрати до школи та покласти в нього шкільні предмети потрібно виконати певні завдання.

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

Учитель бере з парти перший шкільний предмет — лінійку з завданнями.

1. Повторення правил сидіння за партою під час письма.
2. Повторення правил розташування зошита на парті під час письма.
3. Повторення вимог до положення ручки в руці під час письма.
4. Для чого служить робочий рядок?
— Полічіть, скільки робочих рядків на сторінці вашого зошита, скільки верхніх робочих ліній?
— Молодці, ви правильно дали відповідь на питання. (Лінійка відправляється в рюкзачок).

VI. Повідомлення теми і завдань уроку.

— Сьогодні на уроці ми будемо продовжувати знайомитися з будовою нашого зошита; наводити по пунктирних лініях, розфарбовувати малюнки, а

також дізнаємося, які ж ще лінії є в нашому зошиті.

Учитель бере з парті ручку, пропонує дітям взяти свої ручки.

1. Вправи з ручкою (у повітрі, підготовка руки до письма).

2. Пальчикова гімнастика.

Учитель показує вправу та декламує:

Ручку у руці катаю,

Поміж пальчиків кручу.

Неодмінно кожен палець

Буть слухняним — я навчу.

(Покласти олівець між вказівним, середнім і безіменним пальцями.

Крутити

олівець, «передавати» його з одного пальця на інший).

Після виконання вправ учитель переміщає ручку в рюкзачок.

3. Робота у прописах (с. 3).

— Діти, розкажіть, як ви сьогодні діставалися до школи? (Пішки, на автобусі, на машині.)

Завдання в зошиті. Проведи хлопчика до машинки.

V. Формування нових знань і способів дії

1. Ознайомлення з поняттям «міжрядкова лінія».

— Зверніть, будь ласка, увагу на лінію, що знаходиться між нижньою робочою та наступною верхньою робочою лініями. Ця лінія називається

міжрядковою. Чому, як ви гадаєте?

2. Виконання вправ для розвитку окоміру та вільного орієнтування учнів у зошиті.

Робота в зошиті (с. 3).

— Виконайте перше завдання у зошиті, намагайтеся працювати, не відриваючи олівця від сторінки. (Зошит «відправляється» в рюкзак.)

3. Фізкультхвилинка.

4. Вчитель бере олівець і пропонує дітям взяти свої прості олівці.

Продовження роботи в зошитах:

- 1) аналіз та виконання завдання другого рядка;
- 2) аналіз та виконання завдання третього рядка.

VI. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

1. Робота в зошиті

— Подивіться, діти, тваринки вирішили влаштувати змагання.

— Кого ми бачимо на малюнку?

— Хто з тварин йтиме по основному робочому рядку? А хто рухатиметься

аж до міжрядкової лінії?

— Допоможемо їм позмагатися.

— Хто, на вашу думку, рухатиметься швидше?

(Після виконання завдання олівець відправляється в рюкзачок).

VII. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— Діти, ми сьогодні чудово попрацювали і зібрали нашого

«Розумного

рюкзачка». Він вам дякує. А тепер пригадаємо: як називається рядок у якому ми працюємо?

— А як називається допоміжна лінія, яка знаходиться між рядками?

— Подивіться на свої роботи. Яка з ваших тваринок найкраще подолала

шлях? Ту тваринку і розфарбуйте.

6

Урок 3

Тема. Короткі і довгі похилі лінії.

Мета: вчити писати похилу коротку, похилу довгу лінію; закріплювати вміння користуватися зошитом, ручкою, правильно сидіти під час письма;

орієнтуватися на сторінці зошита, знаходити робочий рядок і працювати на

ньому; розвивати увагу, спостережливість, кмітливість, інтерес до навчання,

дрібну моторику руки; збагачувати словниковий запас учнів;

формувати

вміння аналізувати навчальний матеріал, працювати за зразком спільно та

самостійно; виховувати шанобливе ставлення до оточуючих, культуру, бережливе ставлення до письмового приладдя, любов до школи.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

Я до школи поспішаю,

Все довкола розглядаю:

Як пливуть хмарки перлисті,

Як роса блищить на листі,

Як маленький сірий котик

Вимиває вранці ротик,

Як біжать автомобілі,

Як цвітуть ромашки білі.

Я веселу вдачу маю:

Всім-усім добра бажаю! (М. Чумарна)

— Діти, я бажаю вам сьогодні на уроці письма натхнення, удачі і гарної праці.

Чути стукіт у двері. «Листоноша» передає листа (смс-повідомлення тощо...).

— Діти, ми отримали листа. А з листа можна отримати багато інформації,

новин, дізнатися більше про світ, який нас оточує. (Відкриває листа.)

— Щоб уміти читати, а потім і писати листи, нам потрібно навчитися писати букви. Вони складаються з різних частин — елементів.

7

III. Повідомлення теми і мети уроку.

— Сьогодні на уроці ми навчимося писати короткі та довгі похилі лінії.

(Вчитель демонструє зразок на мультимедійній дошці; діти розглядають зразки в зошиті, с. 1.)

IV. Актуалізація опорних знань і способів дії.

— Що ви бачили, ідучи сьогодні до школи? (Дерева, квіти, хмаринки, сонечко

Тощо.)

— А де в природі є похилі лінії?

Робота в зошиті (с. 4):

1) малюнок «Небо»;

2) робота з рукописними літерами.

Фізкультхвилинка

V. Формування нових знань і способів дії.

1. Ознайомлення з похилими прямими лініями.

— Похилі лінії проводяться зверху донизу під невеликим нахилом.

— Проведіть похилі лінії у повітрі.

2. Написання у зошиті коротких та довгих похилих ліній за пунктиром (с.1, урок 3) та самостійно на с. 4.

3. Динамічна пауза. **Гра «Хто? Що?»** (Діти присідають, якщо слова — назви предметів відповідають на питання хто? Слова для гри на розсуд вчителя.)

4. Практичне завдання.

Заштрихуй предмети на с. 1 в зошиті, що відповідають на питання *що?*

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— З якими лініями ви ознайомилися сьогодні на уроці?

— Хто може сказати, елементами яких літерах вони є?

Тема тижня: **Я пізнаю світ**

Урок 4

Тема. Похилі лінії із заокругленням унизу.

Мета: вчити учнів писати нові елементи: коротку пряму із заокругленням

внизу, довгу пряму із заокругленням внизу; закріплювати навички орієнтування в сітці робочого зошита, правильного сидіння за партою під час

письма, тримання ручки та положення зошита; розвивати вміння учнів аналізувати елементи літер, увагу, уяву, мовлення, спостережливість, дрібну

моторику; формувати позитивне ставлення до навчання; виховувати бережливе ставлення до письмового природи; любов до рідної землі.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

На мультимедійній дошці записано вірш, який супроводжується демонстрацією слайдів із зображенням пір року.

Осінь (яка?).... Літо — (яке?)... .

Весна — це красуня в (якім?)... вбранні.

Зима — (яка?)..., (яка?)... .

Та кожна із них — до вподоби мені.

Слова для довідок для вчителя: багряна, барвисте, зеленім, синьо-біла, морозно-срібляста.

— Доповніть словами замість пропусків.

— Прослухайте вірш ще раз.

— Що допомогло вам виконати завдання без помилок? (Питання.)

— На які питання відповідають слова — ознаки предметів? (Який? Яка? Яке?)

— А яка у вас улюблена пора року? Чому?

Об'єднання у групи відповідно до улюбленої пори року

— Сьогодні ми будемо працювати у групах: «Весна», «Літо», «Осінь», «Зима», навчимося писати нові елементи букв — похилі лінії із заокругленням унизу.

І позмагаємось, яка група старанніше працюватиме.

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

1. Щоденні рутини (далі *рутини*):

Закріплення правил сидіння під час письма.

Повторення правил тримання ручки.

2. Пальчикова гімнастика.

IV. Формування нових знань і способів дії.

Робота в зошиті (с. 5 і с. 6).

Фізкультхвилинка

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

1. Продовження виконання завдань в зошитах.

2. Хвилинка релаксації.

Звучить аудіозапис п'єси «Жовтень» П. І. Чайковського з циклу «Пори року».

9

Знов

золоті листочки

клена

летять на землю

і на мене,

такі тендітні

та сумні.

Летять,

кружляючи крилато,

і, мов сліди

качиних лапок,

лягають тихо

на землі... (Анатолій Костецький. Осінній клен)

— Підніміться, будь ласка, група, яка впізнала свою пору року. А за якими ознаками?

3. Робота в парах. Гра «Ти — мені, я — тобі».

Один учень запитує, інший — відповідає. — Який лимон? Лимон кислий. — Яке яблуко? Яблуко червоне. — Яка лисиця? Лисиця руда. — Яка диня? Диня солодка. — Яка кицька? Кицька пухнаста. — Який зайчик? Зайчик вухатий.

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів

— Які елементи букв ми вчилися писати? З яких вони букв?

Подивіться на свою роботу. Якщо вам сподобалось, як ви працювали намалюйте внизу сторінки відповідний знак: група «Зима» — сніжинку, група «Осінь» — листочок, група «Весна» — квіточку, група «Літо» — яблучко. Поаплодуємо групі, у якої найбільше знаків.

Урок 5

Тема. Похилі лінії із заокругленням унизу та вгорі.

Мета: вчити учнів писати похилі лінії із заокругленням угорі і внизу; закріплювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, знаходити лінії сітки й правильно називати їх; формувати звичку правильної постави; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати уважність, бережливе ставлення до навколишнього світу.

10

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Актуалізація опорних знань і способів дії.

Рутини.

— Які елементи букв ми вже навчилися писати?

III. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

1. Малюнок на с. 7 у зошиті.

— У чому помилився художник?

2. Розгляньте літери у віконечку. Для того, щоб писати такі літери, нам необхідно навчитися писати похилі лінії із заокругленням внизу і вверху.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Робота в зошиті на с. 5 та 7.

2. Динамічна пауза «Австралійський дощ».

Учні стоять. Вчитель показує рух, усі повторюють його, поступово приєднуючись один до одного.

— Чи знаєте ви, який австралійський дощ?

— Здіймається вітер (потираємо руки).

— Падають перші краплини дощу (*клацаємо пальцями*).

- Почалася злива (*плескаємо долонями по стегнам*).
- Злива перетворилася на бурю (*тупаємо*).
- Ось буря стихає (*плескаємо долонями по грудині*).
- Стихає злива (*плескаємо долонями по стегнам*).
- Закінчується дощ, падають останні краплі (*клацаємо пальцями*).
- Шумить тільки вітер (*потираємо долоні*).
- Австралійський дощ скінчився. Сонце! (*Діти піднімають руки в гору*).

V. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Учні висловлюються одним реченням, обираючи початок (за підказкою вчителя).

- Сьогодні я навчився...
- Було цікаво...
- Було складно...

За допомогою смайликів висловлюють свої враження від уроку.

Урок 6

Тема. Лінії із заокругленнями.

Мета: закріплювати вміння учнів орієнтуватися на сторінці зошита, правильно сидіти за партою під час письма, правильно тримати ручку; вчити писати лінії із заокругленням, поєднувати їх; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати працелюбність.

11

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Позитивна установка на урок.

- На кожному уроці ми прагнемо досягти успіху. І сьогодні також. Тож для початку посміхніться один одному і побажайте вдалої роботи.

Звучить запис звуків лісу.

- Діти, куди ми з вами потрапили? А що допомогло вам розпізнати ліс? (*слух*) А за допомогою яких органів людина пізнає світ? (*Очі, ніс, вуха, рот, шкіра.*)

- Розгляньте малюнки у зошиті, с. 8. Розфарбуйте той орган, який допоміг відгадати звуки лісу.

- Які дерева ви знаєте?

(*На дошці зображення дерев та відповідних листочків (березові, дубові, кленові).* Завдання дітям — розпізнати листя і розмістити на деревах (береза, дуб, клен).

- Але для того, щоб листочки прикріпились, нам треба виконувати завдання.

Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні на уроці ми продовжуватимемо вчитися писати елементи рукописних літер, а саме — лінії із заокругленнями.

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

— Березові листочки пропонують нам повторити правила (щоденні рутини).

Повторення правил сидіння за партою, правильного положення зошита.

Повторення та письмо вивчених елементів на дошці, в повітрі, тощо...

(Діти прикріплюють березові листочки на березу. Кількість листочків має відповідати кількості учнів у класі.)

V. Формування нових знань і способів дії.

1. Рутини.

2. Робота в зошиті на с. 5, 8.

3. Динамічна пауза.

«Напишіть» у повітрі носом і підборіддям елементи букв, які ми вивчали *(під демонстрацію вчителя)*. Робити це слід з максимальним повертанням голови. Виконуючи вправу, потрібно рухати шиєю плавно, без ривків і зайвого напруження. Тулуб тримати нерухомо, спину прямо. Ця вправа покращує кровообіг головного мозку, роботу шийних хребців.

— Прикріпіть дубові листочки до дуба *(діти залишаються біля дошки)*.

3. Фізкультхвилинка.

IV. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

— Кленові листочки пропонують вам:

1. Письмо ліній із заокругленням на дошці з коментуванням по черзі.

2. Письмо ліній з заокругленням у зошиті (с. 8).

(По завершенні роботи діти підходять до дошки і прикріплюють кленові листочки до дерева).

V. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

«Дерево успіху»

Вчитель роздає учням білі листочки (дубові, березові, кленові), а діти оцінюють свою роботу в зошиті та розфарбовують листочки у відповідний колір: зелений листок — завдання у зошиті виконано охайно і все вдалося написати, як на зразках; жовтий листок — 1-2 помилки, червоний листок — 3 і більше помилок.

Урок 7

Тема. Подовжена похила лінія з петлею внизу. РЗМ «Справжні друзі».

Мета: навчити учнів писати подовжену похилу лінію з петлею внизу; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком. Вчити цінувати дружбу та друзів, вчити добрим стосункам між однолітками, бути справжніми друзями, поважати інтереси інших, не насміхатися над їх невдачами; виховувати культуру спілкування з друзями, толерантне ставлення до товаришів.

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Гра «Долоня в долоню»

Діти притискають долоньки одна до одної і в такий спосіб рухаються по кімнаті, у якій можна установити різні перешкоди, які пара має подолати.

- Чи легко було виконати завдання без допомоги друга?
- Яким, на вашу думку, повинен бути справжній друг?

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

Робота в парах. Діти об'єднуються в пари.

(Повторюють щоденні рутини; виконують пальчикову гімнастику «Гра в долоньки»).

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Демонстрація вчителем нових елементів літер — подовженої похилої лінії з петлею внизу на мультимедійній дошці.
2. Робота в зошиті, с. 5 і 9.
3. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

Продовження роботи в зошиті с. 9

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— Якими ж мають бути справжні друзі?

Асоціативний куц «Дружба» у вигляді ромашки *(діти прикріплюють пелюстки до серединки квітки і називають ознаки справжнього друга).*

— Я бажаю вам вірних друзів і щоб ви були вірними друзями для когось.

Урок 8

Тема. Похила лінія з петлею вгорі.

Мета: вчити учнів писати похилу лінію з петлею вгорі; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита; зміцнювати м'язи кисті руки; розвивати вміння порівнювати, виконувати роботу за зразком.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Демонстрація слайдів на мультимедійній дошці із зображенням картин активного і пасивного відпочинку дітей.

— А як ви проводите свій вільний час?

— Які захоплення є в вас та вашої сім'ї?

— Ваші захоплення приносять вам радість та задоволення. А який настрій у вас перед початком уроку?

Рефлексія емоціонального стану (*картки із зображенням смайликів*).

III. Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні, діти, на уроці письма ми будемо писати цікаві лінії, без яких не можуть обійтися деякі літери.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Рутини.

2. Демонстрація на дошці зразків ліній з петлею вгорі.

3. Робота в зошиті, с. 10 і 11.

4. Динамічна пауза.

«М'ячик по колу»

Обладнання: м'яч середнього розміру.

Хід вправи: учні стоять. Руки з відкритими долонями на рівні талії.

Завдання: кидати м'яч один одному хаотично якомога швидше, але не допускати його падіння.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

1. Продовження роботи в зошиті.

2. Пальчикова гімнастика «Багатоніжка».

Кінчики пальців обох рук спираються на поверхню столу. Незвичайні п'ятипалі істоти рухаються, почергово перебираючи «ніжками».

Як багато ніжок

У багатоніжок.

Ніжками перебирають

Від усіх тікають.

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Учні висловлюються одним реченням, починаючи за вчителем.

Було цікаво...

Було складно...

Я навчився...

У мене вийшло ...

Рефлексія емоціонального стану (*картки із зображенням смайликів*).

Урок 9

Тема. Півовали й овали.

Мета: закріплювати вміння учнів орієнтуватися у рядках на сторінці зошита; вчити дітей писати овали і півовали; розвивати фантазію, логічне мислення, зв'язне мовлення; виховувати відповідальність і уважність.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Прослуховування аудіозапису «Голоси птахів».

— Голоси яких птахів ви почули? Як ви розрізнили птахів? (*За звуком.*)

Гра «Хто що промовляє?»

Учитель починає, а діти продовжують.

Зозуля кує:

«Ку-ку, ку-ку, ку- ку!»

Голуб гуде:

«Гу-гу, гу-гу, гу- гу!»

Півень кукурікає:

«Ку-ку-рі-ку! Ку-ку-рі-ку!»

Сова кричить:

«Угу-угу, угу-угу, угу-угу!»

(*Гра супроводжується демонстрацією на магнітній дошці малюнків птахів. Вчитель нагадує, що це немовні звуки.*)

У кожного птаха у дзьобі завдання до уроку.

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

Завдання від зозулі.

1. Рутини.

2. Повторення назв елементів, зображених на дошці.

— Молодці, ви правильно дали відповідь на питання, і зозуля дарує вам чарівне пір'ячко.

IV. Формування нових знань і способів дії.

Завдання від голуба.

1. Відгадайте загадки:
Примостився на баштані в посмугованій піжамі.
Вигріває круглі боки, що смачним наліті соком. (Кавун)
Кавунчики дрібненькі,
Смугасті та кисленькі,
У колючки вбралися
І кущиком назвалися. (Агрус)
2. Розгляньте малюнки у зошиті на с. 12.
— Що є спільного в цих предметах?
— Які ще предмети, що нас оточують, круглі?
3. Робота в зошиті, с. 10 і 12.
4. Фізкультхвилинка.
5. Завдання від півника.
Продовження роботи в зошиті.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

Завдання від мудрої сови.

Самостійна робота в зошиті, с. 12

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів

- Які елементи літер ми вчилися сьогодні писати?
- Які предмети в природі схожі на овали? Півовали?
- Які птахи підготували завдання?
- Отже, за ваші старання отримайте від мудрої сови винагороду
(можуть бути «Розумна пиріжка», емблема «Мудре совеня»...).

16

Урок 10

Тема. Вчимося з'єднувати елементи літер.

Мета: закріплювати вміння орієнтуватися на сторінці зошита, аналізувати та писати вивчені елементи та вчитись їх з'єднувати між собою, утворюючи букви; розвивати пам'ять, кмітливість, увагу, уяву, мовлення, спостережливість, дрібну моторику; позитивне ставлення до навчання; виховувати бережливе ставлення до письмового приладдя.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. Повторення назв ліній сітки зошита для письма.
2. Письмо вивчених елементів під диктовку на дошці, в повітрі, тощо...

III. Повідомлення теми і завдань уроку.

— Сьогодні урок письма є не звичайним, а підсумковим. Ми дізнаємося, як ви навчилися писати елементи літер.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Рутини.
2. Робота в зошиті, с. 10 і 13.
3. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

Продовження роботи в зошиті.

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Які букви і з яких елементів ми утворили?
- Які з вивчених елементів вам і досі здаються найскладнішими?
- Які елементи — найпростіші?

Букварний період

Тема тижня: **Я на вулиці**

Урок 11

Тема. Письмо великої і малої А, а.

Мета: формувати поняття про букву як знак для позначення відповідного звука; ознайомити дітей з написанням рядкової букви а, вчити писати її окремо та у поєднанні з іншими елементами; вчити учнів писати велику букву А, встановлювати відповідність між малою і великою буквами; збагачувати словниковий запас, розвивати мовлення учнів, графічні навички; виховувати уважність, тактовність.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Актуалізація опорних знань і способів дії.

Гра «Полювання»

Учитель читає вірш, а діти уважно слухають. Коли чують слово зі звуком [а] — плескають в долоні — «ловлять звук».

Автобус їде по алеї,

Акація цвіте в садку,

А ми зібралися під нею,

Абетку вивчити легку (*Наталія Забіла*)

— Яким видом транспорту ви діставалися до школи? (Автобус, автомобіль)

— З якого звука починаються ці слова?

— Якою буквою позначаємо звук [а]?

III. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— Сьогодні ви навчитесь писати рядкову букву **а** та велику букву **А**. Для цього потрібно бути уважними, наполегливими та старанними.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Робота в зошиті, с. 14 і 15.

2. Пальчикова гімнастика.

Учні розтирають великий палець лівої руки вказівним і середнім пальцями правої. Потім те саме роблять із великим пальцем правої руки. Повторюють вправу кілька разів.

Ми писали, ми трудилися,
Наші руки вже стомилися.

А щоб гарно написати,
Треба пальці розім'яти.

3. Вправи на увагу.

— Встаньте, діти, в кого ім'я починається на букву **А** (Ангеліна, Анастасія, Артем, Арсен, Антон і т.д.). — Щоб написати ваші імена, треба навчитися писати велику букву **А**.

4. Продовження роботи в зошиті.

5. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

Продовження роботи в зошиті. Творча робота.

Відшукай на малюнку і обведи літери **а**, **А**. с. 15

18

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

— Яку букву вчилися писати на сьогоднішньому уроці?

— Коли ми пишемо велику букву?

— Виконання яких завдань викликало у вас труднощі?

— Які завдання сподобалося виконувати найбільше?

— Намалюйте букви, яку ви написаній найкраще, корону.

Урок 12

Тема. Письмо великої і малої **У**, **у**.

Мета: продовжувати формувати поняття про букву як знак для позначення відповідного звука; ознайомити дітей з написанням рядкової та великої букви **У**, **у**, вчити писати їх окремо та у поєднанні з іншими літерами; списувати з друкованого тексту; розвивати пам'ять, мислення, мовлення.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

— До нас на урок завітала маленька гостя, а щоб дізнатися хто вона, відгадайте загадку.

Я іду у перший клас,
Я у школі перший раз,
На 12 буду вчиться,
Бо старанна... (учениця)

— З якого звука починаються слово «учениця»?

— Так, а звати нашу ученицю Улянка, привітайтесь з нею.

— Щоб дівчинка знайшла дорогу від школи додому, нам необхідно підказати їй правила дорожнього руху (дорога від школи додому); навчитися писати рядкову букву у; велику букву У. Для цього вам слід бути уважними, наполегливими та старанними.

III. Актуалізація опорних знань і способів дії.

1. Повторення правил дорожнього руху.
2. Рутини.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Робота в зошиті, с. 14 і 16.

2. Пальчикова гімнастика:

ДО ШКОЛИ

Старший встав — не лінувався.

Вказівний за ним піднявся –

Розбудив сусід його.

Той — свого, а той свого.

Встали вчасно всі брати –

Їм до школи треба йти.

3. Ознайомлення з письмом великої букви У:

Уранці йдуть учитись учні.

Учителька у школі жде.

Улянці нашій аж незручно:

Чому ж вона туди не йде?

— Улянці незручно, бо вона не вмє писати букву, з якої починається її ім'я. Допоможемо їй і разом навчимося писати велику букву У.

— А чому саме велика буква нам потрібна? (Імена людей пишуться з великої букви.)

Робота в зошиті, с. 16.

4. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок.

Продовження роботи в зошиті, с. 16

Відшукай і наведи букву у.

Написання з'єднань та слів з буквою у (Ау, Уа, Уу-у.)

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів

- Яку букву вчилися писати на сьогоднішньому уроці?
- Коли ми пишемо велику букву?
- Виконання яких завдань викликало у вас труднощі?
- Які завдання сподобалося виконувати найбільше?

Урок 13

Тема. Письмо великої і малої *Е, е*.

Мета: вчити учнів аналізувати структуру малої і великої букви *Е, е*, писати їх в рядках зошита, поєднувати з іншими буквами; розвивати мислення учнів, площу зорового сприймання; виховувати охайність при письмі, дотримання норм каліграфічного письма.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Відгадайте загадки.

Має пащу, зуби грізні,
Землю рие звір залізний. (Екскаватор)

Знизу вгору, знову вниз
Чудо-віз мене підвіз.
Без керма і без коліс,
Тягне вгору, потім вниз! (Ескалатор)

Вчитель демонструє на мультимедійній дошці картинки екскаватора і ескалатора. Діти з'ясовують, чим відрізняються ці малюнки.

- Чи доводилося вам їздити на ескалаторі?
- Як слід поводитися на ескалаторі? (Учні повторюють правила безпечної поведінки на ескалаторі.)
- Який перший звук у словах екскаватор і ескалатор?
- Якою буквою ми позначаємо звук [e]?
- Сьогодні ми будемо вчитися писати малу та велику букви *Е, е*.

III. Формування нових знань і способів дії.

1. Демонстрація написання літери на дошці з поясненням послідовності зображення елементів.
2. Порівняння малої друкованої і рукописної літер *e*.
3. Рутини.
4. Робота в зошиті на с. 14 та 17.
5. Фізкультхвилинка
6. Ознайомлення з великою буквою *E* (*Демонстрація вчителем, порівняння з друкованою*). Продовження роботи в зошиті.
7. Пальчикова гімнастика.

IV. Закріплення вивченого. Формування вмінь і навичок (с.17)

1. Письмо з'єднань великої і малої *Ee*.
2. Розмалюй м'ячі візерунками.

V. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Яку літеру ми навчилися сьогодні писати? У яких словах її зустрічали?
- Рефлексія з «Лего».
- Поставте синю цеглинку, якщо вам сподобався урок.
- Поставте жовте цеглинку, якщо у вас вийшло написати у зошиті маленьку букву *e* красиво та охайно.
- Поставте зелену цеглинку, якщо ви навчилися писати велику букву *E*.
- Поставте червону, якщо у вас вийшло не так, як би вам хотілося.

21

Урок 14

Тема. Повторення написання вивчених букв. РЗМ. Що робити, якщо загубився.

Мета: закріпити написання рядкових і великих букв *A, a, У, у, E, e*, вміння

поєднувати їх з іншими буквами, удосконалювати вміння першокласників зіставляти рукописні та друковані літери, розвивати мовлення дітей, збагачувати словниковий запас учнів, виховувати навички красивого охайного письма, старанність; повторити правила поведінки на вулиці, якщо загубився.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Актуалізація опорних знань і способів дії.

- На якій вулиці ви живете?
- Чи можете ви заблукати на своїй вулиці?
- А якщо поїдете до великого міста, де багато вулиць?

III. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Сьогодні на уроці ми поговоримо про поведінку у складних ситуаціях, ви дізнаєтеся, до яких людей можна звернутися по допомогу, якщо заблукали чи загубилися.

IV. Формування нових знань і способів дії.

1. Бесіда за малюнком у зошиті с. 18.

Запам'ятайте, до кого можна звернутися по допомогу.

На вулиці. Попроси допомоги у міліціонера або у водія громадського транспорту.

У магазині. Підійди до касира чи продавця і скажи, що ти загубився.

У метро. Звернися до чергового по станції або до чергового біля ескалатора.

- Як можна попросити про допомогу?
- Що слід розповісти про себе?

Висновок. Якщо ви заблукали, слід попросити допомоги в тих, хто у цьому місці працює. Необхідно добре знати свій домашній номер телефону, телефони рідних, робочі телефони батьків. Якщо немає до кого звернутися, можна зателефонувати безкоштовно в міліцію – 102 — і розповісти, де ви і що трапилося.

2. Робота в зошиті, с. 18 (письмо вивчених букв)

3. Фізкультхвилинка.

V. Закріплення вивченого. Формування вмій і навичок.

1. Продовження роботи в зошиті, с. 18.

2. Гра «Подивися — подумай — поясни!».

На магнітну дошку вивішуються малюнки з різними персонажами: міліціонер, продавець, жінка з дитиною, перехожий.

Діти уважно розглядають їх та пояснюють, чому краще звернутися до людини у формі, продавця, а не до випадкового перехожого.

- Підійшли ви до міліціонера (до жінки з дитиною). Що ви йому (їй) скажете? (*Відповіді дітей.*)

VI. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Вправа «Світлофор»

У цій вправі учням пропонується оцінити свою діяльність на уроці за допомогою світлофора (зелений — все зрозуміло, жовтий — є труднощі, червоний — багато незрозумілого). Картки цих кольорів видаються учням до початку уроку.